

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Frangeres
Girokonto 300-1806

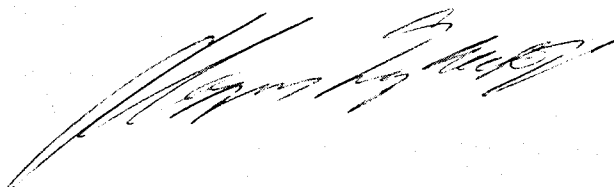
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

28. december 2000

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 20. november 2000
(Alm. del - bilag 283) vedlægges Udenrigsministeriets besvarelse af det
deri stillede spørgsmål nr. 40.

BESVARELSE AF SPØRGSMÅL NR. 40 af 20. november 2000 fra Europaudvalget (Alm. del – bilag 283)

Spørgsmål nr. 40:

Ministeren bedes – som lovet på Europaudvalgets møde fredag den 17. november 2000 – sende et notat indeholdende eksempler på, at afgørelser i WTO's tvistbilægningssystem har lagt stor vægt på miljøhensyn.

Svar:

GATT-aftalens artikel XX lyder således:

"Under forbehold af, at nedennævnte foranstaltninger ikke anvendes på en sådan måde, at de bliver redskab for vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem lande, hvor de samme forhold råder, eller bliver en maskeret begrænsning af den internationale handel, skal intet i denne overenskomst fortolkes på en sådan måde, at de kontraherende parter forbindes i at indføre eller håndhæve foranstaltninger, der

(b) er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed;

(g) vedrører bevarelsen af udtømmelige naturforekomster, såfremt sådanne foranstaltninger iværksættes i forbindelse med begrænsning af indenlandsk produktion eller forbrug;"

I fortolkningen af denne bestemmelse lægger tvistbilægningssystemet tiltagende vægt på miljøbeskyttelseshensyn. Tendensen kan sammenfattes i følgende udtalelse fra WTO's appelinstans: "Ordene i artikel XX..... blev skabt for mere end 50 år siden. De skal af en traktatfortolker læses i lyset af de bekymringer i folkernes samfund, der i dag eksisterer vedrørende beskyttelse og bevaring af miljøet"(USA – Importforbud vedrørende visse rejer og rejeprodukter, dokument WT/DS58/AB/R af 12. oktober 1998). Synspunktet konkretiseres i samme panelrapport: "WTO-aftalens præambel viser, at Aftalens parter i 1994 var fuldstændig klare over vigtigheden og legitimiteten af miljøbeskyttelse som et mål for national og international politik. WTO's præambel – som vedrører fortolkningen ikke blot af GATT 1994, men også af de øvrige WTO-aftaler – anerkender udtrykkeligt "målet bæredygtig udvikling."

Andre eksempler fra WTO-panel-rapporter viser samme tendens:

- Formuleringen "menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed" i GATT-aftalen, artikel XX(b), er i tvistbilæggelsespraksis fortolket således, at den omfatter rygning (Thailand – Restriktioner mod import af og hjemlige skatter på cigaretter, dokument DS10/R af 5. oktober 1990), utilsigtet fangst af delfiner (USA – Restriktioner mod import af tunfisk, dokument DS21/R af 3. september 1991, og USA – Restriktioner mod import af tunfisk, dokument DS29/R af 16. juni 1994), luftforurening (USA – Standarder for reformuleret og konventionel benzin, dokument WT/DS2/9 af 20. maj 1996) og anvendelse af asbest (Europæiske Fællesskaber – Forholdsregler med virkning for asbest og asbestholdige produkter, dokument WT/DS135/R af 18. september 2000).
- I den ovennævnte sag USA – importforbud vedrørende visse rejer og rejeprodukter, fandtes et unilateralt, amerikansk skridt, der var taget under henvisning til miljøbeskyttelseshensyn, ikke at opfylde betingelserne i GATT-aftalen, artikel XX(b). Afgørelsen forstås bredt således, at det pågældende skridt formentlig ville være blevet accepteret, såfremt man fra amerikansk side havde gjort et seriøst forsøg på at opnå en løsning ved dialog med de udviklingslande, der var blevet ramt af det amerikanske skridt, og ikke havde diskrimineret mellem dem.
- Formuleringen "udtømmelige naturforekomster" i GATT-aftalen, artikel XX(g) er fortolket udvidende. Da GATT-aftalen blev indgået, var det klart, at der med udtrykket mentes mineralforekomster. Det er nu fastslået, at udtrykket også omfatter levende naturressourcer (USA – Forbud mod import af tun og tunprodukter fra Canada, dokument L/5198 af 22. december 1981 (tunfisk); Canada – Forholdsregler angående eksport af ubehandlet sild og laks, dokument L/6268 af 20. november 1987 (sild og laks); USA – Restriktioner mod import af tunfisk, dokument DS21/R af 3. september 1991 (delfiner); USA – Restriktioner mod import af tunfisk, dokument DS29/R af 16. juni 1994 (delfiner); USA – Importforbud vedrørende visse rejer og rejeprodukter, dokument WT/DS58/AB/R af 12. oktober 1998 (levende ressourcer)). Endvidere dækker udtrykket "udtømmelige naturforekomster" nu også ren luft ("en politik, der har til formål at begrænse (over)forbrug af ren luft, er en politik, der sigter på at bevare en naturforekomst i artikel XX(g)'s forstand", USA – Standarder for reformuleret og konventionel benzin, dokument WT/DS2/9 af 20. maj 1996).
- Et skridt skal for at berettige til undtagelse i medfør af GATT-aftalen, artikel XX(g) "vedrøre" udtømmelige naturforekomster. Det juridiske udgangspunkt for fortolkningen af dette krav er strengt. I den ovennævnte sag USA – Standarder for reformuleret og konventionel benzin fastslås, at ordet "vedrøre" skal læses i sammenhæng med og i lyset af GATT-aftalens genstand og formål. Panelet fastslår, at ordet ikke må fortolkes så vidtgående, at det i alvorlig grad underminerer formålet med og genstanden for GATT-aftalen, artikel III, stykke 4 (den basale regel om, at et WTO-medlemsland ikke må stille dets egne virksomheder bedre end konkurrenter fra andre medlemslande). På den anden side må artikel III, stykke 4, ikke gives så bredt et dækningsområde, at reglen i realiteten sætter artikel XX(g) og de politikområder, den omfatter, ud af kraft.

Panelet i den nævnte benzinsag konkluderer, at det ikke kan kræves, at en forholdsregel er "nødvendig" eller "central" for bevarelsen af en ressource. Den skal blot være "hovedsagelig rettet mod" bevarelsen af en sådan.

- I sagen USA – Importforbud vedrørende visse rejer og rejeprodukter (dokument WT/DS58/AB/R af 12. oktober 1998) har appelorganet fortolket GATT-aftalen i lyset af bl.a. en multilateral miljøaftale (MEA): "Udtømmeligheden af havskildpadder ville under alle omstændigheder have været vanskelig at bestride, eftersom alle de syv kendte havskildpaddearter i dag er opført på tillæg 1 til Konventionen om International Handel med Truede Dyr og Planter ("CITES")..... Af alle de nævnte grunde finder vi, at de omhandlede havskildpadder udgør udtømmelige naturforekomster i relation til GATT-aftalens artikel XX(g)."
- Den fortolkning af GATT-aftalen, artikel XX(b), som panelet i asbest-sagen (dokument WT/DS135/R af 18. september 2000) har foretaget, hviler på en opdateret vurdering af asbests farlighed.

Endvidere har panelet noteret sig det canadiske synspunkt om, at der ikke er videnskabeligt bevis for, at den asbest, der er indeholdt i de canadiske produkter, er lige så sundhedsfarlige som anden asbest. På grundlag af, at videnskaben ikke er enig om risikoen ved den i Canada anvendte asbest, finder panelet, at de canadiske synspunkter "ikke er tilstrækkelige til at konkludere, at en for offentlig sundhed ansvarlig embedsmand ville finde, at der ikke var fornødent belæg for eksistensen af en risiko for offentlig sundhed." Panelet har således lagt vægt på forsigtighedsovervejelser.

WTO's hjemmeside, www.wto.org/wto/ddf/ep/search.html, indeholder en række af ovennævnte dokumenter.